

[Willesen.]

kendetegnet det danske Landbrugs Befolkningsstal, brydes, og der atter begynder en Udvikling, der tillader dets Vækst. Derved skabes der et bredere Hjemmemarked og saaledes Basis for en fortsat Udvikling af Industrien, der i modsat Fald ogsaa maa ventes at ville stagnere.

Naar det undertiden paastaas, at der ikke skulde være Plads nok paa Danmarks Jord, maa man unægtelig forbavses, thi naar man tænker paa, hvor stor en Del af Danmarks Jord der opfyldes af Herregaardene, og paa, at den Jord i det væsentligste er beliggende i de til Dyrkning bedst skikkede Egne, fordi — ikke de nuværende Herremænd, men deres Forfædre i sin Tid har forstaaet at tilegne sig baade de bedst udbyttegivende og de bedst beliggende Dele af Jorden, saa er her utvivlsomt Mulighed for en Udvikling af mange selvstændige Hjem; her er et Grundlag, der i ganske anden Maade kan benyttes til at tage Befolknings-tilvæksten end hidtil.

Det kunde ogsaa tænkes, at der var adskillige af de større Bøndergaarde, der, uden at blive beskaaret paa en saadan Maade, at deres Driftsform som Helhed forstyrredes, og uden Tab for disse, men til Vinding for det danske Samfund kunde afgive en Del af deres Jord og derigennem være med til at skabe lykkeligere Kaar og sundere sociale Arbejdsvilkaar baade for de enkelte, som fik Jorden, og for det hele Samfund, der derigennem blev lettet for en betydelig Byrde.

Det, det efter vor Opfattelse gælder om, er at aabne Adgang for det, jeg vil kalde en naturlig Udstykning, og derved forstaa vi ikke en Udstykning som den, der hidtil er sat i Gang ved Hjælp af Statssubsidier og ved Statskøb; den har utvivlsomt været med til at bringe Jordpriserne i Vejret — selv om man vil paastaa det modsatte, er det dog vanskeligt at forstaa, at Loven om Tilbud og Efterspørgsel skulde være sat ud af Funktion, fordi det er Staten, der optræder som Efterspørger. Og den naturlige Vej til at aabne Adgang til Danmarks Jord maa være, at denne Jords Grundrente gennem en Grundskyld indgaar i det danske Samfunds Fælleskasse til Bestridelse af Samfundets naturnøvendige Fællesudgifter, saaledes at den Kapitalmagt, der nu beslaglægger Jorden, drives ud, og saaledes at den Jord, der nu enten ikke udnyttes, som den skal, eller er spærret, drives ud til Brug, og at Spærringen hæves gennem en Jordskylds Tryk paa Jorden.

Dette er Kongevejen, ikke alene til Arbejdsløshedens Bekæmpelse, thi Arbejdsløs-

hedens Grundaarsag er og vil alle Dage være en Overfyldning paa Arbejdsmarkedet, men tillige til Løsningen af det sociale Spørgsmaal, saa sandt som Forholdet til Jorden alle Dage har været og alle Dage, selv under de mest udviklede Samfundsforhold, vil være Urforholdet paa det økonomiske Omraade. Skulde det saa vise sig, at man efter at have naaet en konsekvent og gennemgribende Løsning af Jordspørgsmaalet havde andre Sider af Samfundsordningen tilbage, saa kunde man paa Baggrund af, at Grundlaget var bragt i Orden, endelig se, hvorledes de øvrige Spørgsmaal bedst og mest rationelt lod sig løse. Men saa længe ikke selve Grundlaget bogstavelig talt er bragt i Orden, ved at Jordspørgsmaalet er løst, derved at Jorden faktisk paa ny er blevet Folkets Fælles-eje, dog under private Driftsformer, saa længe mangler man Fundamentet for sociale Reforme, saa længe vil de mere eller mindre bygge paa en glidende Grund og vil mere eller mindre mangle naturlig Sammenhæng og svæve i Luften.

Det er da ogsaa, som jeg antydede før, besynderligt at lægge Mærke til, hvorledes de saakaldte borgerlige Partier staar raadløse overfor det sociale Problem, og denne de borgerlige Partiers Raadløshed er i Virkeligheden Hovedaarsagen til den Kendsgerning, som de søger at afsvække og bekæmpe, nemlig den socialistiske Vælgerhærs Vækst. Halve eller hele Indrømmelser til en social Lindringslovgivning, saaledes som de sociale Forhold og Socialismens Vækst har tvunget de borgerlige Partier til, kan alligevel ikke hemme denne Vækst; men det viser sig tværtimod, at de fremmer den, idet saadanne halve Indrømmelser altid bliver betragtet som Svaghedstegn, hvad de jo ogsaa er, og dog alligevel er Forholdsregler, der ikke formaar at løse de Vanskeligheder, man paa den Maade søger at mildne.

Der er for den, der kan se Uretfærdigheden og Uholdbarheden i den nuværende Samfundsordning, og som ikke i kortsynet Stædighed modsætter sig en gennemgribende Omdannelse af Samfundets Grundlag, kun det Alternativ enten den saakaldte socialistiske Stat, hvor Staten og det offentlige bliver Individernes Formynder paa snart sagt alle Omraader, og hvor den økonomiske Frihed baandlægges, hvor den bliver en Saga blot, eller ogsaa den Samfundsordning, som vi har gjort os til Talsmand for, og som for os er Idealet: Retsstaten, det vil sige en Samfundsordning, hvor Staten ser det som sin fornemste Opvask at sikre Individernes Ret og i øvrigt